

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΞΩΤΕΡΙΚΩΝ
Διπλωματικό Γραφείο Αναπληρωτή
Υπουργού Ευρωπαϊκών Υποθέσεων

Τηλ. 210.3684520

4
5 ΜΑΡ. 2015

ΑΔΙΑΒΑΘΜΗΤΟ
ΚΑΝΟΝΙΚΟ

Αθήνα, 05 Μαρτίου 2015
Α.Π. 7550 /ΑΣ 8655

ΠΡΟΣ : Βουλή των Ελλήνων
Διεύθυνση Κοινοβουλευτικού Ελέγχου/ Τμήμα Ερωτήσεων
ΚΟΙΝ.: Βουλευτή κ. Λευτέρη Αυγενάκη
Ε.Δ.: Διπλ. Γρ. κ. Πρωθυπουργού
Διπλ. Γρ. κ. Υπουργού
Διπλ. Γρ. ΑΝΥΠΕΞ κ. Τσακαλώτου
Γρ. κ. Γεν. Γραμματέως
Γρ. κ. Γ' Γεν. Δ/ντή
Γ4, Δ4 Δ/νσεις
Υπηρεσία Ενημέρωσης και Δημόσιας Διπλωματίας

ΘΕΜΑ: Απάντηση στην κοινοβουλευτική ερώτηση υπ' αριθμ. 8 από 11.02.2015 του Βουλευτού κ. Λευτέρη Αυγενάκη

Γενικές Παρατηρήσεις

Η εντατικοποίηση της βίας και της αστάθειας τα τελευταία έτη στην ευρύτερη περιοχή της Μέσης Ανατολής (κυρίως Συρία, το Ιράκ και το Αφγανιστάν) και Βόρειας Αφρικής, προκάλεσε μία απότομη αύξηση στον αριθμό των εκτοπισμένων ατόμων τόσο εντός όσο και εκτός των συνόρων των υπό κρίση περιοχών. Άμεση συνέπεια του τεράστιου αριθμού ανθρώπων που προσπαθούν να ξεφύγουν από περιστάσεις βίας είναι η αντίστοιχη αύξηση του αριθμού των παρανόμως εισερχομένων μεταναστών, ιδιαίτερα στη Μεσόγειο. Σύμφωνα με στοιχεία των ΗΕ, μόνο στην Ελλάδα υπήρξε αύξηση κατά 223,22% των παράτυπων εισόδων στη χώρα, ενώ υπολογίζονται σε 165.000 οι άνθρωποι που διέσχισαν παράνομα τη Μεσόγειο μέχρι τον Οκτώβριο του 2014 (συγκριτικά με 60.000 ολόκληρο το 2013). Δυστυχώς οι απόπειρες παράνομης διέλευσης των συνόρων έχουν στοιχίσει μέχρι σήμερα τη ζωή σε περισσότερους από 3000 ανθρώπους, οδηγώντας πολλούς στο να χαρακτηρίσουν τη Μεσόγειο «νεκροταφείο».

Η ΕΕ ήδη από το 1999 ασχολείται ενεργά με το θέμα της διαχείρισης της μετανάστευσης. Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο έχει υιοθετήσει μέχρι σήμερα τρία Προγράμματα στον τομέα Δικαιοσύνης και Εσωτερικών Υποθέσεων (ΔΕΥ): το Πρόγραμμα του Tampere (1999-2004), το Πρόγραμμα της Χάγης (2005-2009) και το Πρόγραμμα της Στοκχόλμης (2009-2014). Με το Πρόγραμμα του Tampere δημιουργήθηκαν οι πρώτες κοινές πολιτικές για θέματα μετανάστευσης και ασύλου και ολοκληρώθηκε η πρώτη φάση του Κοινού Ευρωπαϊκού Συστήματος Ασύλου (Common European Asylum System – CEAS, εφεξής ΚΕΣΑ). Με το Πρόγραμμα της Χάγης ολοκληρώθηκε η δεύτερη φάση του ΚΕΣΑ και ιδρύθηκε ο FRONTEX. Το Πρόγραμμα της Στοκχόλμης είχε ως στόχο την εφαρμογή των προβλέψεων της Συνθήκης της Λισσαβώνας για θέματα μετανάστευσης και ασύλου. Με το Πρόγραμμα αυτό ολοκληρώθηκε η δημιουργία του ΚΕΣΑ και αναγνωρίστηκε επισήμως η ανάγκη δημιουργίας μίας ολοκληρωμένης και ευέλικτης

μεταναστευτικής πολιτικής, βασισμένης στις αρχές της υπευθυνότητας και της αλληλεγγύης μεταξύ των Κ-Μ (responsibility and solidarity).

Το Πρόγραμμα της Στοκχόλμης έληξε στα τέλη του 2014, γι' αυτό το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο του Ιουνίου 2013 αποφάσισε τον καθορισμό νέου πλαισίου προτεραιοτήτων για τη μετά-Στοκχόλμη εποχή, τις λεγόμενες Στρατηγικές Κατευθυντήριες Γραμμές (Post-Stockholm Strategic Guidelines) οι οποίες δημοσιεύθηκαν στις 11.3.2014. Τόσο κατά το Συμβούλιο ΔΕΥ της 5-6^{ης} Ιουνίου 2014 όσο και στη Σύνοδο του Ιουνίου του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου συζητήθηκαν οι προτάσεις της Ελληνικής Προεδρίας για τις Στρατηγικές Κατευθυντήριες Γραμμές.

Ο καθορισμός των Στρατηγικών Κατευθυντήριων Γραμμών από τον Πρόεδρο του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου, κατά τη Σύνοδο της 26^{ης}-27^{ης} Ιουνίου 2014 (α) επανατοποθετεί στο επίκεντρο την αρχή της αλληλεγγύης στους τομείς του ασύλου, της διαχείρισης συνόρων και των μεταναστευτικών ροών, (β) εντάσσει τη μετανάστευση στο πλαίσιο της εξωτερικής πολιτικής της Ένωσης και τη συνδέει με την αναπτυξιακή συνεργασία, (γ) εισάγει την αρχή της θετικής αιρεσιμότητας ("more for more") στη συνεργασία της ΕΕ με τις τρίτες χώρες, ενώ (δ) περιλαμβάνει και την ανάπτυξη αποτελεσματικών πολιτικών επαναπατρισμού, σε συνδυασμό με την πολιτική θεωρήσεων και επανεισδοχής.

Κοινό Ευρωπαϊκό Σύστημα Ασύλου (ΚΕΣΑ) – Κανονισμός «ΔΟΥΒΛΙΝΟ ΙΙΙ»

Μετά την ολοκλήρωση, το Μάρτιο 2013, του τριλόγου Συμβουλίου, Ε. Επιτροπής, Ε. Κοινοβουλίου και την υιοθέτηση των σχετικών νομοθετημάτων από την Ολομέλεια του Ε. Κοινοβουλίου τον Ιούνιο 2013, ολοκληρώθηκε η δημιουργία του *Κοινού Ευρωπαϊκού Συστήματος Ασύλου (ΚΕΣΑ)*. Η Ελλάδα καταψήφισε την υιοθέτηση της αναδιατύπωσης του Κανονισμού του Δουβλίνου και υπέβαλε Δήλωση στα Πρακτικά του Συμβουλίου ΔΕΥ της 6^{ης} Ιουνίου 2013 στην οποία, μεταξύ άλλων, ανέφερε ότι δεν τέθηκε υπό εξέταση η διάταξη σχετικά με το κριτήριο της πρώτης εισόδου, δεν περιλήφθηκε διάταξη για την αναστολή των μεταφορών και δεν περιλαμβάνεται αναφορά στις πιέσεις εξαιτίας μεικτών μεταναστευτικών ροών.

Η χώρα μας επιδιώκει τη λήψη μέτρων για την προώθηση στην πράξη της αρχής της αλληλεγγύης και δίκαιης κατανομής ευθυνών (burden sharing) μεταξύ των Κ-Μ, αρχή που κατοχυρώνεται στη Συνθήκη της Λισαβόνας και στη Συνθήκη για τη Λειτουργία της ΕΕ μεταξύ των Κ-Μ στον τομέα μετανάστευσης και ασύλου.

Υποστηρίζει επίσης τη δημιουργία δεσμευτικού συστήματος αναλογικής κατανομής προσφύγων ή ατόμων που χρήζουν διεθνούς προστασίας με βάση συγκεκριμένα κριτήρια όπως το μέγεθος των μεικτών μεταναστευτικών ροών, το μέγεθος και τον πληθυσμό των κρατών μελών, αλλά και τους ιδιαίτερους δεσμούς που μπορεί να έχουν οι υπήκοοι τρίτων κρατών με συγκεκριμένο κράτος μέλος της ΕΕ. Αν και υπάρχει σχετική πρόβλεψη στον Κανονισμό Δουβλίνο ΙΙΙ, εντούτοις, κρίνεται σκόπιμο να προστεθούν και υποκειμενικά κριτήρια βάσει των κατά περίπτωση συγκεκριμένων ατομικών περιστάσεων. Αναφορικά με τους ασυνόδευτους ανήλικους σύμφωνα και με πρόσφατη νομολογία του Δικαστηρίου της ΕΕ, διαθέτουν δικαίωμα επιλογής κράτους μέλους για την υποβολή αιτήματος διεθνούς προστασίας.

FRONTEX και επιχείρηση «ΤΡΙΤΩΝ»

Μετά το τραγικό ναυάγιο, αρχές Οκτωβρίου 2013, στο ιταλικό νησί Λαμπεντούζα που στοίχισε τη ζωή σε περισσότερα από 300 άτομα, η Ιταλία έθεσε σε εφαρμογή την επιχείρηση έρευνας και διάσωσης υπό την ονομασία "*Mare Nostrum*". Η "*Mare Nostrum*" ξεκίνησε την δράση της στις 18 Οκτωβρίου 2013, υπό την διοίκηση του Ιταλικού Ναυτικού. Στον απόηχο ενός ακόμη ναυαγίου (24/8/2014), με 18 παράνομους μετανάστες νεκρούς, πάλι νότια του νησιού Λαμπεντούζα, η Ιταλία, υπό το βάρος της ολοένα και μεγαλύτερης μεταναστευτικής πίεσης προς την επικράτεια της, πίεσε για ενεργότερη εμπλοκή των Κ-Μ ΕΕ στο ζήτημα της αντιμετώπισης του προβλήματος. Η νέα επιχείρηση του Frontex υπό την ονομασία "*Triton*", ξεκίνησε την 1^η Νοεμβρίου 2014 και δραστηριοποιείται στην κεντρική Μεσόγειο προς ενίσχυση της Ιταλίας. Οι μέχρι πρότινος υφιστάμενες κοινές επιχειρήσεις «Ερμής» και «Αινείας», αντικαθίστανται από την επιχείρηση αυτή.

Επειδή ο μηνιαίος προϋπολογισμός της “Triton” ανέρχεται στα 2,9 εκατ. Ευρώ, για να χρηματοδοτηθεί η έναρξη και η πρώτη φάση της λειτουργίας της, κονδύλια έχουν ανακατανεμηθεί από το Ταμείο Εσωτερικής Ασφάλειας και από τον προϋπολογισμό του Frontex. 21 Κ-Μ έχουν δηλώσει την προθυμία τους να συμμετάσχουν με ανθρώπινο δυναμικό και τεχνικούς πόρους. Η νέα επιχείρηση διαθέτει προς ανάπτυξη τρία πλοία περιπολίας για την ανοικτή θάλασσα, τέσσερα σκάφη ακτοφυλακής, δύο αεροσκάφη και ένα ελικόπτερο. Επίσης, ο Frontex έχει τη δυνατότητα να αναπτύσσει πέντε ομάδες αφενημερωτών (*debriefing teams*) για να στηρίξει τις ιταλικές αρχές στο έργο της συλλογής πληροφοριών σχετικώς με τα δίκτυα παράνομης διακίνησης ανθρώπων, που λειτουργούν στις χώρες προέλευσης και διέλευσης των μεταναστών, καθώς και δύο ομάδες ελέγχου (*screening teams*).

Στην περίπτωση της Ελλάδος υλοποιείται, από το 2007, η κοινή ευρωπαϊκή επιχείρηση «ΠΟΣΕΙΔΩΝ», υπό το συντονισμό του FRONTEX, στα θαλάσσια ελληνο-τουρκικά καθώς και στα χερσαία ελληνο-τουρκικά και βουλγαρο-τουρκικά σύνορα με τη συμμετοχή των περισσότερων κ-μ μέσω της διάθεσης αξιωματικών, επιχειρησιακών μέσων και τεχνικού εξοπλισμού. Υλοποιείται σε δύο επιχειρησιακά σκέλη, «Ποσειδών Χερσαία» και «Ποσειδών Θαλάσσια».

Ομάδα Δράσης για τη Μεσόγειο – TASK FORCE MEDITERRANEAN

Με αφορμή το προαναφερόμενο τραγικό ατύχημα στην ιταλική νήσο Lampedusa, δημιουργήθηκε η Ομάδα Δράσης για τη Μεσόγειο (Task Force Mediterranean, TFM) κατόπιν αποφάσεως του Συμβουλίου ΔΕΥ της 7^{ης}-8^{ης} Οκτωβρίου 2013. Η Ελλάδα στο πλαίσιο αυτό, υπέβαλε εμπειριστατωμένες και αιτιολογημένες απόψεις για πολλά θέματα που επεξεργάστηκε η Ομάδα Δράσης για την Μεσόγειο, όπως την επέκταση των ενεργειών της ΕΕ ώστε να καλυφθεί όλος ο χώρος της Μεσογείου, ζητήματα αλληλεγγύης στην αντιμετώπιση των εισερχόμενων μικτών ροών και των επιστροφών, καθώς συμπερίληψη των προβλημάτων που αντιμετωπίζουμε και από άλλες περιοχές της Μεσογείου, όχι μόνο από τη Βόρεια Αφρική (όπως για παράδειγμα από την Τουρκία, μέσω της οποίας διέρχονται ρεύματα από Πακιστάν, Αφγανιστάν κ.λ.π.). Πάγια θέση της χώρας μας, είναι ότι οι δράσεις αυτές θα πρέπει να περιλαμβάνουν το σύνολο της Μεσογείου και όχι μόνο την Κεντρική Μεσόγειο, δεδομένου ότι οι μεταναστευτικές ροές αποτελούν ευμετάβλητες και ασταθείς ροές και υπακούουν σε συμπεριφορά συγκοινωνούντων δοχείων.

Οι ροές των προσφύγων στην Ελλάδα, παρουσιάζουν αυξητικές τάσεις στα ανατολικά θαλάσσια σύνορα. Συγκεκριμένα, στην περιοχή των Δωδεκανήσων για το πρώτο οκτάμηνο του 2014 υπήρξε τετραπλασιασμός των αφίξεων σε σχέση με ολόκληρο το 2013, ενώ για την ίδια περίοδο οι αφίξεις τριπλασιάστηκαν στην περιοχή της Χίου, αυξήθηκαν κατά 150% στην περιοχή της Σάμου και κατά 123% στην περιοχή της Λέσβου.

Στο πλαίσιο αυτό, υιοθετήθηκε πρόσφατα Ευρωπαϊκός Κανονισμός (656/2014) για την επιτήρηση των θαλασσιών συνόρων, με δεσμευτικούς κανόνες για επιχειρήσεις έρευνας και διάσωσης και κατηγορηματική απαγόρευση των μη σύννομων απομακρύνσεων υπηκόων τρίτων κρατών σε τρίτες χώρες.

Παρόλο που παρατηρείται πρόοδος ως προς το σεβασμό των δικαιωμάτων του ανθρώπου καθώς ο ανωτέρω Κανονισμός ενσωματώνει σχετική νομολογία του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου Δικαιωμάτων του Ανθρώπου, κρίνεται σκόπιμη η υιοθέτηση περαιτέρω ενεργειών ώστε ο έλεγχος των συνόρων, να συνάδει με τις διεθνείς υποχρεώσεις της χώρας μας.

Προς αυτή την κατεύθυνση και με δεδομένο:

α. τις συστάσεις της Ύπατης Αρμοστείας του ΟΗΕ για τους πρόσφυγες για τη δημιουργία ενός Σχεδίου Επείγουσας Δράσης, κατά το οποίο θα υπάρχει κάθετος συντονισμός και αλληλεπίδραση μεταξύ των κρατικών δομών καθώς και

β. το γεγονός ότι σε επίπεδο Ευρωπαϊκής Ένωσης εκκρεμεί η υιοθέτηση Σχεδίου Δράσης για την εφαρμογή της Ευρωπαϊκής Στρατηγικής για τη Θαλάσσια Ασφάλεια,

θα αναληφθεί δράση σε εθνικό επίπεδο για το συντονισμό των ενεργειών μέσω διαβούλευσης των αρμόδιων φορέων καθώς και σε συνεργασία με τη Γενική Γραμματεία Δικαιωμάτων του Ανθρώπου προκειμένου να βελτιωθεί η αποτελεσματικότητα των συνοριακών επιχειρήσεων, να

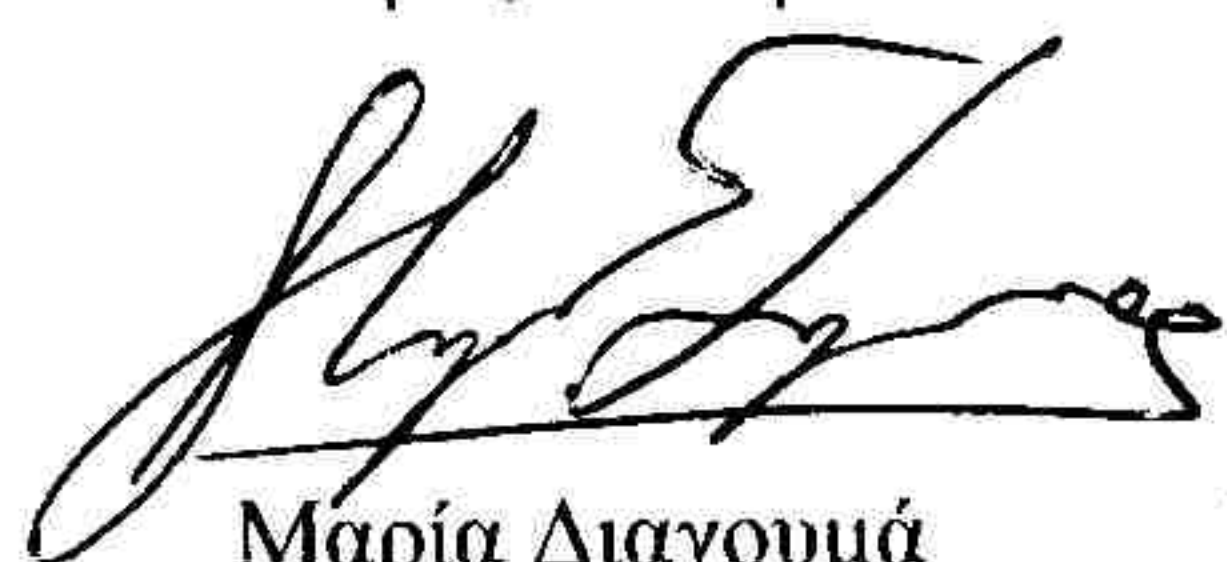
αναζητηθεί σχετική κοινοτική χρηματοδότηση και να αναληφθούν δράσεις επιμόρφωσης, όλων των εμπλεκόμενων φορέων.

Κατά τα λοιπά αρμόδιο να απαντήσει είναι το Υπουργείο Εσωτερικών & Διοικητικής Ανασυγκρότησης, Αναπληρωτές Υπουργοί Προστασίας του Πολίτη και Μεταναστευτικής Πολιτικής.

Ο Αναπληρωτής Υπουργός
Ευρωπαϊκών Υποθέσεων

Νικόλαος Χουντής

Ακριβές Αντίγραφο
Αθήνα, 5 Μαρτίου 2015

Μαρία Διαγουμά
Ακόλουθος Πρεσβείας

